

Folkets eget pris en kall januarikväll

Berättelse

Den 22 januari 1912 fyllde August Strindberg 63 år. Han bodde i sitt sista hem i Stockholm, ett hus som kallades Blå tornet och som låg på Drottninggatan 85. Strindberg var en av Sveriges mest berömda författare, men han var samtidigt mycket sjuk, eftersom han hade cancer. Han var trött, svag och orkade inte längre röra sig som förr.

Under sitt liv hade Strindberg ofta hamnat i bråk. Han hade kritiserat kyrkan, kungen och de rika, och därför hade många blivit arga på honom. Men just därför hade han också blivit en hjälte för de vanliga människorna. Stockholms arbetare ville hylla honom på hans födelsedag, och de bestämde sig för att ordna ett stort fackeltåg genom staden. Tanken var att tusentals människor skulle gå förbi hans hus med brinnande facklor.

Några dagar innan, den 17 januari, skrev Strindberg ett brev till sin vän, konstnären Richard Bergh. I brevet berättade han att han bara orkade stå en kort stund på balkongen, men han ville ändå vara med. Han var dock orolig för en sak: hur skulle tåget kunna hitta just hans balkong bland alla mörka hus? Då kom han på en lösning. Han hade en vacker elektrisk lampa som han kallade "lampan med det röda ögat". Den skulle han ställa ut på balkongen, så att alla kunde se var han bodde. I brevet skrev han att han skulle ställa lampan med det röda ögat åt Tegnérslunden.

Kvällen blev precis så stor som arbetarna hade hoppats. Det var mörkt och kallt, men över tiotusen människor samlades. Arbetare och studenter gick i ett långt tåg, och tusentals facklor lyste upp gatan. Uppe på balkongen stod den gamle, sjuke författaren, och bredvid honom glödde den röda lampan i mörkret. Människorna ropade, sjöng och hyllade honom medan tåget rörde sig förbi.

Hyllningen handlade inte bara om facklor. Folk hade också samlat in en stor summa pengar till Strindberg. Insamlingen kallades ibland för "folkets Nobelpris", eftersom han under sitt liv aldrig fick det riktiga Nobelpriset i litteratur. På så sätt fick han ändå ett pris, men det kom direkt från vanliga människor i stället för från en kommitté.

Det blev ett av de finaste ögonblicken i Strindbergs liv. Mannen som så ofta hade retat upp folk fick uppleva hur ett helt folk samlades för att tacka honom. Bara knappt fyra månader senare, den 14 maj 1912, dog han.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
berömd	känd av många människor
cancer	en allvarlig sjukdom
kritisera	säga att något är dåligt eller fel
en hjälte	en person som folk ser upp till

ORD	FÖRKLARING
en fackla	en pinne med eld på
ett fackeltåg	många människor som går med facklor
en konstnär	en person som skapar konst, till exempel målar
en balkong	en plattform utanför ett fönster eller en dörr
orolig	nervös, rädd för något
en lösning	ett sätt att klara ett problem
glöda	lysa svagt och varmt, som en eld
en insamling	när många personer ger pengar till något
en kommitté	en grupp personer som bestämmer tillsammans

Läsförståelsefrågor

---

1. Hur var Strindbergs hälsa på sin 63-årsdag?
  1. Han var pigg och frisk.
  2. Han var mycket sjuk i cancer.
  3. Han hade precis blivit frisk efter en sjukdom.
2. Varför hade Strindberg blivit en hjälte för de vanliga människorna?
  1. Han hade gett dem pengar.
  2. Han hade kritiserat makten och de rika.
  3. Han hade byggt hus åt arbetarna.
3. Vilket problem oroade Strindberg inför fackeltåget?
  1. Att han inte hade några vänner kvar.
  2. Att tåget inte skulle hitta just hans balkong.
  3. Att lampan skulle gå sönder.
4. Vad var "lampan med det röda ögat"?
  1. En elektrisk lampa som han ställde på balkongen.
  2. En fackla som arbetarna bar.
  3. En lampa i Tegnérslunden.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Över tiotusen människor kom till fackeltåget.
  2. Strindberg gick själv med i tåget på gatan.
  3. Folk samlade in pengar till Strindberg.
6. Varför kallades insamlingen ibland för "folkets Nobelpris"?
7. Vad gjorde Strindberg på balkongen under kvällen, och hur reagerade folket?
8. Texten säger att "mannen som så ofta hade retat upp folk" ändå blev hyllad. Varför är detta lite oväntat? (inferens)
9. Vad tror du att den här kvällen betydde för Strindberg, som var gammal och sjuk? (inferens)

Facit

1. Han var mycket sjuk i cancer.
1. Han hade kritiserat makten och de rika.
1. Att tåget inte skulle hitta just hans balkong.
1. En elektrisk lampa som han ställde på balkongen.
1. ja b) nej (han stod på sin balkong) c) ja
- Exempel på svar: Han fick aldrig det riktiga Nobelpriset, men folk samlade ändå in pengar och gav honom ett eget pris.
- Exempel på svar: Han stod på sin balkong med den röda lampan bredvid sig, och folket ropade, sjöng och hyllade honom när tåget gick förbi.
- Exempel på svar: Han hade bråkat mycket och gjort många arga under sitt liv, så man kunde tro att folk var arga på honom. I stället kom tusentals för att hylla honom.
- Exempel på svar: Det betydde nog mycket för honom att känna sig älskad och uppskattad just när han var gammal, sjuk och nära slutet av sitt liv.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten är skriven i preteritum och ger en närbild av ett dokumenterat ögonblick som kompletterar biografien (porträttet beskriver hela livet). Tema: erkännande och försoning sent i livet. Öva preteritum och bisatser (eftersom, så att, medan). Frågorna 8 och 9 övar inferens; uppmuntra eleverna att motivera sina svar med stöd i texten.

Diskussionsfrågor

- Strindberg blev hyllad av folket trots att han ofta hade bråkat med makten. Varför kan vanliga människor gilla en person som makten ogillar?
- Han fick ett "folkets pris" i stället för ett officiellt pris. Vilket tror du betyder mest: ett fint pris från en kommitté eller kärlek från vanligt folk?
- Tänk dig att stå på en balkong medan tusentals människor hyllar dig. Hur tror du att det känns?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en person som du tycker borde få mer uppskattning. Vem är det, och varför förtjänar personen att hyllas?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: August Strindberg (svenska) – https://sv.wikipedia.org/wiki/August_Strindberg
- Wikipedia: August Strindberg (engelska) – https://en.wikipedia.org/wiki/August_Strindberg
- Nationalencyklopedin: August Strindberg – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/august-strindberg>
- Encyclopaedia Britannica: August Strindberg – <https://www.britannica.com/biography/August-Strindberg>

Faktagranskad i juni 2026. Johan August Strindberg föddes 22 januari 1849 i Stockholm och dog 14 maj 1912 i Stockholm (i magcancer). Han var författare, dramatiker, målare och fotograf. Debutromanen Röda rummet kom 1879 och räknas som

den första moderna svenska romanen. Bland de mest kända verken finns pjäserna Mäster Olof, Fröken Julie och Ett drömspel samt självbiografin Tjänstekvinnans son. Han var gift tre gånger (Siri von Essen, Frida Uhl, Harriet Bosse). Bilden är ett porträttfoto från 1909 med okänd fotograf, i public domain. Inga väsentliga osäkerheter i de fakta som används i texterna.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.